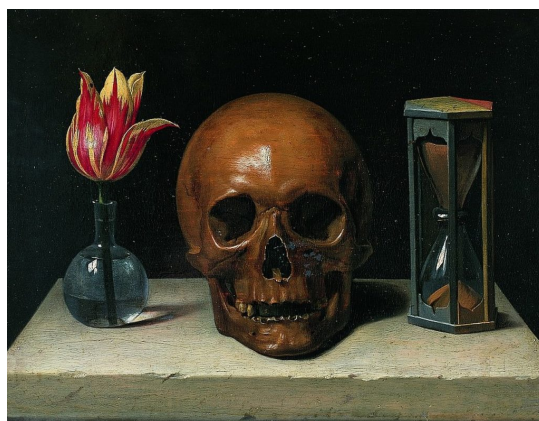

Roberto de Mattei: Prítomný okamih – najdôležitejší moment nášho života

Roberto de Mattei

14. októbra 2021 ✝ Cirkev

„Posväcovať prítomný okamih.“ K tomu nás vyzýva kanonik Pierre Feige (1857 – 1947) vo svojom duchovnom traktáte nazvanom *Posväcovanie prítomného okamihu*, ktorý v Taliansku vyšiel vo vydavateľstve Edizioni Fiducia.

Zdroj: wikimedia commons

„Posväcovať prítomný okamih,“ vysvetľuje tento autor, „*znamená sústrediť všetku svoju aktivitu a všetku svoju dobrú vôľu na tento okamih, ktorý nám jediný patrí, aby sme ho strávili čo najsvätejšie, bez zbytočných starostí o minulosť, ktorá už neexistuje, ani o budúcnosť, ktorá nie je naša.*“

Táto cenná duchovná rada nás nabáda, aby sme sa filozoficky zamysleli nad pojmom času, pretože práve na časovej osi sa nachádza prítomný okamih, medzi minulosťou, ktorá už neexistuje, a budúcnosťou, ktorá ešte nie je.

Augustín vo svojich *Vyznaniach* so svojou charakteristickou psychologickou prenikavosťou vysvetlil, že z troch fáz, na ktoré sa delí čas – minulosť, prítomnosť a budúcnosť – možno povedať, že **existuje iba prítomnosť, pretože minulosť už nie je a budúcnosť ešte nie je**. Minulosť a budúcnosť majú svoju existenciu iba prostredníctvom prítomnosti, ktorá uchováva minulosť a anticipuje budúcnosť. To sa deje vďaka kognitívnym schopnostiam človeka: pamäti, ktorá uchováva minulosť, a predvídavosti, ktorá anticipuje budúcnosť. Čas teda neexistuje mimo človeka, ale iba v človeku:

„V našej mysli sa akosi nachádzajú tieto tri časy, zatiaľ čo inde ich nevidím: prítomnosť minulosti, tzn. pamäť, prítomnosť prítomnosti, tzn. intuícia a prítomnosť budúcnosti, tzn. očakávanie“ (*Vyznania*, 11,20).

Svätý Tomáš sa stotožňuje s Augustínovou tézou, ale dodáva, že okrem subjektívneho času, ktorý existuje v našom vedomí, existuje aj objektívny čas, ktorý je zakorenený v procese vývoja. Keď Boh stvoril vesmír,

stvoril aj čas a priestor. Ak by existoval bezčasový a bezpriestorový vesmír, ktorý by ho obmedzoval, tento neobmedzený vesmír by bol totožný so samotným Bohom a my by sme upadli do panteizmu.

Čas a priestor majú teda svoju vlastnú objektívnu existenciu: sú hranicami každého stvoreného bytia. A čas, ako to pochopil už Aristoteles, je trvaním premenlivých vecí, mierou procesu podľa toho, čo bolo predtým a čo potom (*Fyzika*, 219 b 1). Udalosti sa nachádzajú v čase tak, ako sa fyzické telá nachádzajú v priestore. Čas existuje, pretože existuje proces, v ktorom sa veci menia, a veci sa menia, pretože existuje Boh.

Diabol a jeho stúpenci, ktorí nenávidia Boha a chcú rozložiť stvorenie, aby vrátili vesmír do priepasti ničoty, z ktorej ho Boh vytiahol, by chceli, ak by to bolo možné, zničiť čas a priestor. **„Otvorená spoločnosť“ Georgea Sorosa je spoločnosť bez času a priestoru, bez pamäti a bez hraníc:** tekutá spoločnosť, chaotická masa, v ktorej sa všetko rozmazáva, všetko sa stáva a nič nie je.

Zdroj: Im a puzzle

Z tohto hľadiska si môžeme vysvetliť zdanlivo bláznivé gesto, ktoré vzbudilo záujem nemeckého filozofa Waltera Benjamina. V jednom zo svojich diel sa pýta, prečo parížski povstalci v roku 1830, počas tzv. Júlovej revolúcie, zúriivo strieľali na verejné hodiny, hoci sa na tom vopred nedohodli. To isté sa stalo aj počas Parížskej komúny v roku 1871. Pre Benjamina pochopenie toho, čo tieto hodiny predstavovali pre výtržníkov v Paríži, znamenalo pochopenie samotnej podstaty revolty.

Vo svojej 15. téze o pojme dejín píše, že: *„Vedomie prerušenia kontinuity dejín je vlastné revolučným triedam v momente akcie. Veľká revolúcia zaviedla nový kalendár. Počiatkový deň kalendára pôsobí ako historický akceleračtor a napokon je to vždy ten istý deň, ktorý sa vracia v podobe sviatkov, ktoré sú pamätnými dňami. Kalendáre preto nepočítajú dni ani hodiny. Sú to pamiatky historického vedomia, ktorého stopy sa v Európe za posledných sto rokov akoby stratili. Už počas Júlovej revolúcie došlo k udalosti, ktorá toto vedomie oprávnene potvrdila. Večer v prvý deň bitky sa na rôznych miestach Paríža súčasne a nezávisle od seba rozstrieľali hodiny na vežiach. Očitý svedok, ktorý možno vďačí za svoju veštbu rýmovačke, vtedy napísal:*

Kto by to bol uveril, že sa tak hnevajú na čas / Novelli Giosuè, na úpäti každej veže / Strieľali na ciferníky, aby zastavili deň“ (*Tézy filozofie dejín č. 15*, In: *Angelus Novus*. Saggi e frammenti, Einaudi, Turín 1962, str. 80).

Pre Benjamina boli tieto hodiny symbolom moci a útlaku. Kapitalisti boli „pánmi času“, ktorý vykorisťovaným triedam prezentovali v podobe „sociálneho pokroku“. V skutočnosti je len jeden pán času, a tým je Boh, Stvoriteľ a Pán vesmíru. On bol skutočným cieľom revolucionárov. Nestrieľali proti času, ale

proti večnosti. Boží odtlačok vo vesmíre je totiž prítomný nielen v každom stvorenom prachu, ktorý pretrváva v bytí, ale aj v každom stvorenom okamihu, ktorý sa vlieva do stávania. Celá konečná realita, vrátane času, dostáva svoje bytie od stvoriteľského a zachováajúceho Božieho činu.

Je na človeku, či túto božskú prítomnosť v prítomnom okamihu rozpozná alebo odmietne. Úloha každého okamihu, pod často skromným vzhľadom, píše páter Réginald Garrigou-Lagrange, obsahuje vyjadrenie Božej vôle pre nás a náš individuálny život (*La Providence et la confiance en Dieu*, Les Editions Militia, Montréal 1953, s. 255).

Otec Garrigou-Lagrange vysvetľuje, že sa nesmieme obmedzovať na vnímanie prítomného okamihu v horizontálnej línii času, medzi minulosťou, ktorá už nie je a budúcnosťou, ktorá ešte nie je.

„Žijeme predovšetkým,“ píše, „na vertikálnej línii, ktorá ju spája s jediným okamihom nehybnej večnosti. Nech sa deje čokoľvek, povedzme si: v tejto chvíli Boh je a chce ma k sebe pritiahnuť“ (Tamtiež, s. 269).

Z toho vyplýva nekonečné bohatstvo prítomného okamihu. Medzi nespočetným radom prítomných okamihov, ktoré merajú náš život, je však jeden, ktorý je rozhodujúci a definitívny: okamih našej smrti, okamih, keď sa končí čas a začína večnosť. Celý náš život nie je ničím iným, ako prípravou na tento strašný okamih, ktorý je nielen okamihom smrti, ale aj Božieho súdu. Posvätenie prítomného okamihu má za cieľ urobiť nás svätými pred Bohom v jedinom okamihu, ktorý je v našom živote vrcholne dôležitý.

Taliansky historik a profesor, Roberto de Mattei prináša v knihe **Druhý vatikánsky koncil** s podnadpisom **Doposiaľ nenapísané dejiny** ucelený pohľad na udalosť, ktorá zásadným spôsobom ovplyvnila život v katolíckej Cirkvi v druhej polovici 20. storočia a nemalou mierou naň vplýva i dnes. Záujemcovia si môžu túto vysokohodnotnú knihu objednať na odkaze: <https://www.christianashop.sk/druhy-vatikansky-koncil-doposial-nenapisane-dejiny/>.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/pritomny-okamih-najdolezitejsi-moment-nasho-zivota/>